

Gelders Burgerberaad Klimaat 2023 en verder

SAMEN VOOR DE TOEKOMST

- Samenvatting -

Samenvatting

Voor 14 onderwerpen schreven de deelnemers in totaal 44 adviezen voor de provincie. Ze beschreven eerst een uitdagende vraag of dilemma. Daarna hebben de deelnemers oplossingen bedacht voor deze vragen en dilemma's. De oplossingen zijn geschreven in de vorm van een advies. Bij elk advies staat het "hoe" (concrete handvatten of acties die het advies ondersteunen) en het "waarom" (een uitleg en soms voor- en nadelen). De deelnemers hebben alle adviezen gescoord op vijf beoordelingscriteria. Een adviesbureau heeft de adviezen beoordeeld op CO2-effect en haalbaarheid. Als laatste is er op elk advies gestemd (voor, tegen of blanco). In deze samenvatting staan alleen de adviezen en de uitslag van de stemming. In het hoofdstuk met de adviezen staan ook de uitdagende vragen, de uitleg voor het hoe en het waarom, de scores en de beoordeling.

SAMENVATTING ADVIEZEN

1. Aandacht voor alle geluiden

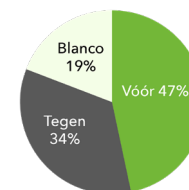
1.1: Wij adviseren de provincie om ruimte te maken voor de diversiteit aan geluiden over en perspectieven op klimaatverandering. Door breed onderzoek vanuit verschillende invalshoeken te doen en een kosten-batenanalyse te maken van het bestaande en toekomstige beleid.

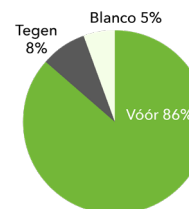
2. Agrifood

2.1: Wij adviseren de provincie om de overstap van traditionele naar regeneratieve landbouw te vergemakkelijken en te stimuleren door te lobbyen o.a. voor aangepaste wet- en regelgeving bij het Rijk, aangepaste bestemmingsplannen bij gemeenten en subsidies beschikbaar te stellen voor (het experimenteren met) de transitie naar regeneratieve landbouw.

Stemuitslag 1.1

Stemuitslag 2.1

2.2: Wij adviseren de provincie om apart beleid te maken voor de verschillende soorten agrarische bedrijven (veeteelt, glastuinbouw, landbouw, e.d.) en daarnaast in het beleid rekening te houden met regionale en geografische verschillen en landschappelijke inrichting.

2.3: Wij adviseren de provincie om een actieve rol in te nemen op het gebied van de eiwittransitie door daarvoor te lobbyen op alle niveaus, ruimte te creëren in bestemmingsplannen, voor experimenten te zorgen waarbij minder export en import nodig is en plantaardige consumptie te stimuleren.

3. Betrekken inwoners bij beleid

3.1: Wij adviseren de provincie om meer goede participatieprocessen op te zetten, om participatie interessant en aantrekkelijk te maken voor inwoners en om te zorgen dat inwoners er wat aan hebben.

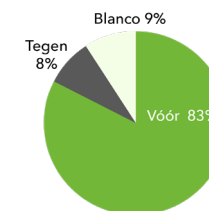
3.2: Wij adviseren de provincie om een lokaal gerichte aanpak voor participatie op te zetten met een regionaal overzicht van de voortgang, zodat alle gemeenten, waterschappen en de provincie zelf participatie toepassen onder dezelfde spelregels. Houd daarbij wel ruimte voor maatwerk.

3.3: Wij adviseren de provincie om een klimaatplan te schrijven en gemeenten en waterschappen zich daaraan te laten committeren, zodat er samenwerking en interactie ontstaat tussen de partijen.

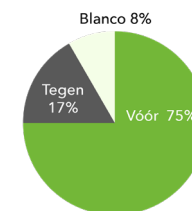
3.4: Wij adviseren de provincie om een provinciaal burgerberaad periodiek te houden en gemeenten te stimuleren om ook burgerberaden te houden, zodat inwoners kunnen blijven werken aan hun plannen.

3.5: Wij adviseren de provincie om als uitgangspunt te nemen dat participatie conceptplannen of ideeën moet verrijken. Het creëren van draagvlak voor vaststaande plannen moet geen doel zijn.

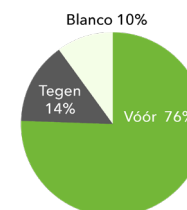
Stemuitslag 2.2

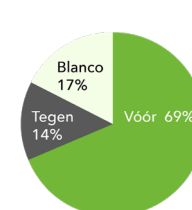
Stemuitslag 2.3

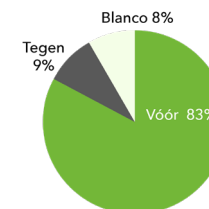
Stemuitslag 3.1

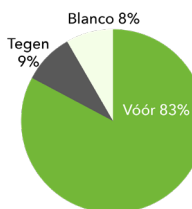
Stemuitslag 3.2

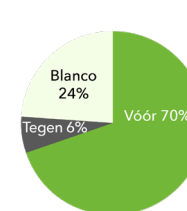
Stemuitslag 3.3

Stemuitslag 3.4

Stemuitslag 3.5

4. Gedragsverandering consumenten

4.1: Wij adviseren de provincie om bewustwording en gedragsverandering te creëren door in te zetten op de intrinsieke motivatie van mensen om het goede te willen doen (motivatie), mensen goed te informeren door duidelijk te communiceren over wat klimaatvriendelijke keuzes zijn (informatie) en hen in de gelegenheid te stellen deze keuzes ook in de praktijk te brengen (capaciteit).

4.2: Wij adviseren de provincie om andere partijen in te zetten om alle doelgroepen te bereiken. Gebruik green influencers en buddy's, buurthuizen, bibliotheek, sportverenigingen, jeugdcentra, kerk, moskee of andere gebedshuizen, media (tv, radio, openbare ruimte) om mensen te bereiken en te laten zien wat andere keuzes kunnen opleveren.

4.3: Wij adviseren de provincie om van bovenaf (overheid, bedrijfsleven, media) de consumeerprikkels bij consumenten weg te nemen door te lobbyen voor landelijke wetten en regels om consumenten minder en bewuster te laten consumeren.

5. Biodiversiteit, bodem en natuur

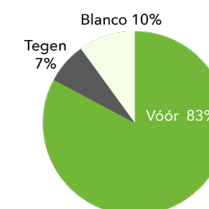
5.1: Wij adviseren de provincie om in te zetten op het vergroten van de bewustwording van het belang van biodiversiteit, bodem en natuur, zodat de juiste informatie bij de juiste mensen komt en er grootschalige binding en daadkracht wordt gecreëerd met en voor biodiversiteit, bodem en watersystemen.

5.2: Wij adviseren de provincie om gemeenten te stimuleren om de biodiversiteit te vergroten en daarvoor acties te bedenken, te faciliteren en te organiseren op provinciaal niveau.

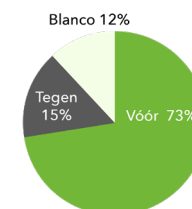
5.3: Wij adviseren de provincie om waar mogelijk het 'de vervuiler betaalt'-principe door te voeren, zodat bedrijven ervaren dat het bijdragen aan biodiversiteit, bodem en water nut heeft en een positief effect heeft op de financiën.

5.4: Wij adviseren de provincie om het doel van een klimaatrobuust landschap leidend te laten zijn in alle beleidsvraagstukken en om de functie van het landschap volgend te laten zijn om vrijblijvendheid tegen te gaan.

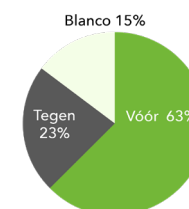
Stemuitslag 4.1

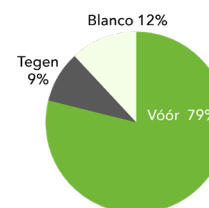
Stemuitslag 4.2

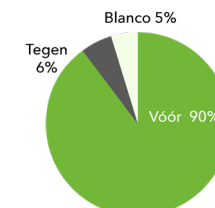
Stemuitslag 4.3

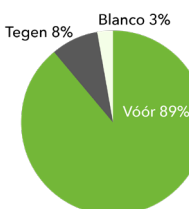
Stemuitslag 5.1

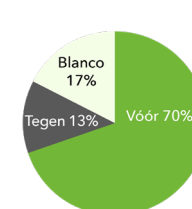
Stemuitslag 5.2

Stemuitslag 5.3

Stemuitslag 5.4

5.5: Wij adviseren de provincie om de regie te nemen door programma's aan elkaar te verbinden in een biodiversiteits-, bodem- en natuurherstelplan en dit plan integraal deel uit te laten maken van het klimaatplan.

6. Circulaire economie

6.1: Wij adviseren de provincie om in te zetten op bewustwording en het stimuleren van bedrijven, gemeenten, organisaties en inwoners om meer circulair te handelen en denken.

6.2: Wij adviseren de provincie om actief circulaire activiteiten te stimuleren op provinciaal niveau. Daarnaast om actief te lobbyen bij het Rijk/EU voor regelgeving met een brede insteek om te komen tot een circulaire economie.

6.3: Wij adviseren de provincie om circulariteit te stimuleren door het zelf in de praktijk te brengen en een expertisecentrum over circulariteit op te zetten. Daarnaast kan de provincie bio-based bouwen stimuleren door duurzame landbouw te bevorderen.

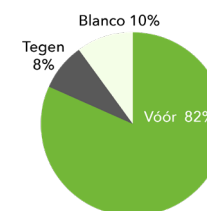
7. Duurzame mobiliteit

7.1: Wij adviseren de provincie om in te zetten op multifunctionele mobiliteitshubs op plekken waar mensen en goederen samenkomen. Bij deze hubs worden vervoer en andere faciliteiten zoals afvalstations, pakketdiensten, boodschappen etc. gecombineerd. Door deze hubs wordt de overstap van auto naar openbaar vervoer of andere (langzame) vervoersmiddelen de wijk of het dorp in aangeboden en makkelijker gemaakt.

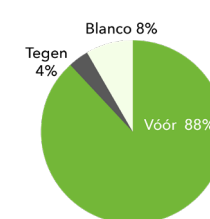
7.2: Wij adviseren de provincie om duurzame verplaatsingen te faciliteren in plaats van auto-gebruik, door werkgevers te stimuleren om alternatieven voor auto's aantrekkelijker te maken, gemeenten te helpen duurzame, veilige en gezonde mobiliteitskeuzes te subsidiëren en voorlichtingscampagnes te geven.

7.3: Wij adviseren de provincie om naast het verduurzamen van het Openbaar Vervoer (OV), het OV betaalbaarder, inclusiever, passender, toegankelijker en verbindingrijker te maken, en inwoners informatie te verschaffen over OV-gebruik. Zo kunnen inwoners het OV makkelijker gebruiken en zullen meer inwoners er gebruik van maken.

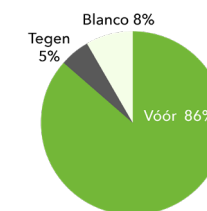
Stemuitslag 5.5

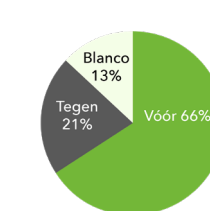
Stemuitslag 6.1

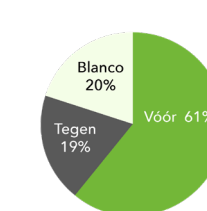
Stemuitslag 6.2

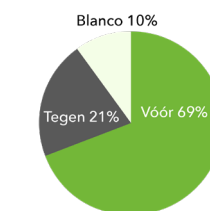
Stemuitslag 6.3

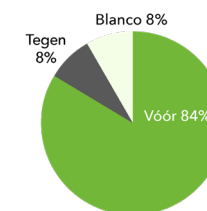
Stemuitslag 7.1

Stemuitslag 7.2

Stemuitslag 7.3

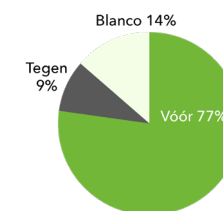

8. Elektriciteitsnetwerk

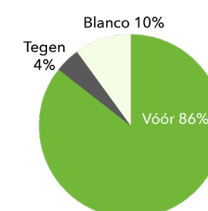
8.1: Wij adviseren de provincie om er met lobby maximaal op in te zetten dat bij het beschikbaar stellen van ruimte op het net en het aansluiten van projecten te prioriteren op basis van het maatschappelijke belang van projecten en niet op het principe 'wie het eerst komt, die eerst maalt'.

8.2: Wij adviseren de provincie om in te zetten op slimme oplossingen om bestaande netruimte beter te benutten middels (lokale) opslag, afstemming van vraag en aanbod, flexibele tarieven, etc.

Stemuitslag 8.1

Stemuitslag 8.2

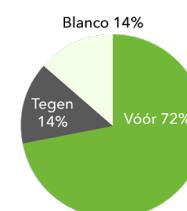
9. Klimaatbossen

9.1: Wij adviseren de provincie om de bevolking en bedrijven te informeren over het belang van het behoud van bos, bomen en landschap en deze boodschap te blijven herhalen. Daarnaast dient in regelgeving het behoud van klimaatbossen opgenomen en gehandhaafd te worden. Ook moeten bedrijven gestimuleerd worden om dit thema in hun bedrijfsbeleid op te nemen en hoogwaardige producten te ontwikkelen en te produceren (bijvoorbeeld biobased bouwmaterialen).

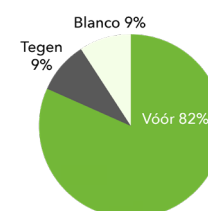
9.2: Wij adviseren de provincie om te bevorderen dat meer klimaatbos wordt gerealiseerd op beschikbare locaties zoals langs wegen, oevers, landbouwgrond, parken en spoorwegen. Te bevorderen dat veiligheid door bijvoorbeeld bomenkap langs infrastructuur niet als enige criterium wordt gehanteerd, maar een afweging met natuur plaatsvindt. En dat zorg wordt gedragen voor verbindingen van natuurgebieden, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

9.3: Wij adviseren de provincie om in de ruimtelijke ordening van bebouwd gebied nadrukkelijk het belang van (meer) natuur in bebouwd gebied te stimuleren.

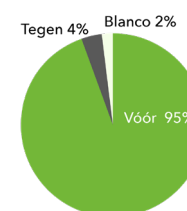
Stemuitslag 9.1

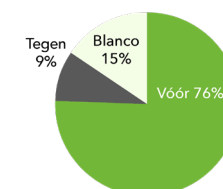
Stemuitslag 9.2

Stemuitslag 9.3

Stemuitslag 10.1

10. Verduurzamen ondernemingen

10.1: Wij adviseren de provincie om in het vestigingsbeleid voor bedrijven in de provincie Gelderland een meer integrale afweging te maken over de maatschappelijke waarde en de klimaatbelasting van nieuwe bedrijven en hier steviger op te sturen.

10.2: Wij adviseren de provincie te faciliteren om lokale coöperaties (of andere soorten samenwerkingsverbanden) van ondernemingen op te zetten voor het opwekken en onderling uitwisselen van groene energie.

10.3: Wij adviseren de provincie om in te zetten op versimpeling van de regelgeving waarbij het doel van de regelgeving niet verandert.

11. Verduurzamen woningvoorraad

11.1: Wij adviseren de provincie om bij de Rijksoverheid te lobbyen voor een wettelijk verplichting voor (sociale) verhuurders om hun gebouwen energieneutraal te maken voor een nader te bepalen jaar.

11.2: Wij adviseren de provincie om onderwijsinstellingen te stimuleren en zo mogelijk te ondersteunen om een toegespitst aanbod te realiseren of te versterken van (parttime en fulltime) opleidingen voor beroepen die duurzaamheidsmaatregelen ondersteunen, zoals bouw en techniek.

11.3: Wij adviseren de provincie om projecten te ondersteunen voor zelfwerkzaamheid van bewoners zodat zij zelf aan verduurzaming van hun woning kunnen werken.

11.4: Wij adviseren de provincie om bedrijven te stimuleren om met grootschalige- of gecombineerde bouwprojecten schaalvoordelen in arbeid en materiaal te boeken en materialen en machines vooral uit Europese landen te betrekken.

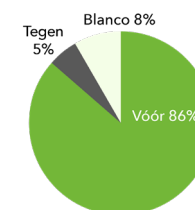
11.5: Wij adviseren de provincie de algemene kennisontwikkeling bij verduurzaming van monumenten en erfgoed te vergroten en in de praktijk expertise-verplichtingen te stimuleren.

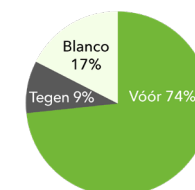
12. Waterstof

12.1: Wij adviseren de Provincie om meer focus te leggen op het opwekken van waterstof uit nieuwe groene en al aanwezige (niet grijze) energiebronnen. Ons uitgangspunt is dat inwoners op de eerste plaats staan bij het maken van beleid voor waterstof en niet de commerciële bedrijven die hier mee bezig zijn. Ook bedrijven en industrie moeten inzetten op het omzetten van grote hoeveelheden waterstof.

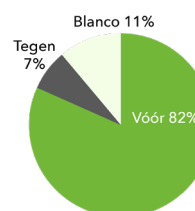
Stemuitslag 10.2

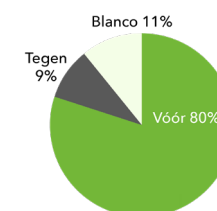
Stemuitslag 10.3

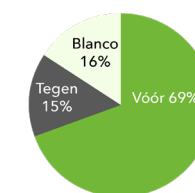
Stemuitslag 11.1

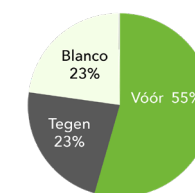
Stemuitslag 11.2

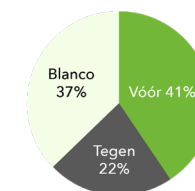
Stemuitslag 11.3

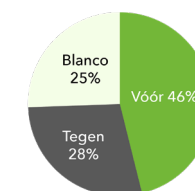
Stemuitslag 11.4

Stemuitslag 11.5

Stemuitslag 12.1

12.2: Wij adviseren de provincie meer te experimenteren en waterstofpilots, hoe klein ook, nu al mogelijk te maken en pilots voor huishoudens in te zetten om zo, waar mogelijk, ook geleidelijk aan over te kunnen schakelen naar waterstof en van het aardgas af te gaan.

12.3: Wij adviseren de provincie nu al in te zetten op zoveel mogelijk productie van waterstof en het onderzoek naar de mogelijkheden met subsidies te stimuleren en hierin een knip te maken tussen huishoudens en commercie.

13. Windenergie

13.1: Wij adviseren de provincie om te bewerkstelligen dat burgers goed geïnformeerd zijn over de voor- en nadelen van windenergie door een kosten-batenanalyse per project uit te voeren en aan te geven hoe de negatieve effecten kunnen worden verminderd.

13.2: Wij adviseren de provincie om te bevorderen dat coöperaties een belangrijke rol spelen bij ontwikkeling, beheer en exploitatie van een windmolen(park).

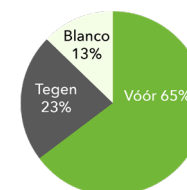
14. Grootschalig zon op dak en vlak

14.1: We adviseren de provincie te stimuleren dat er meer zonnepanelen komen op grote daken en langs infrastructuur. Dit heeft nadrukkelijke voorkeur van het burgerforum boven zonnenvelden op groen en blauw.

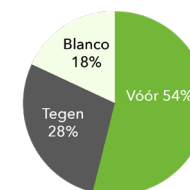
14.2: Wij adviseren de provincie om voldoende rekening te houden met de negatieve effecten van zonnepanelen en te zorgen dat mensen hierover juist zijn geïnformeerd en eisen te stellen aan de afvalverwerking van de zonnepanelen.

14.3: Wij adviseren dat de provincie haar middelen effectiever inzet door prioriteit te leggen bij de gebieden die het meest kansrijk zijn.

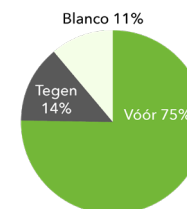
Stemuitslag 12.2

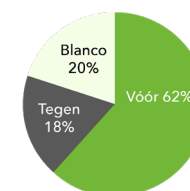
Stemuitslag 12.3

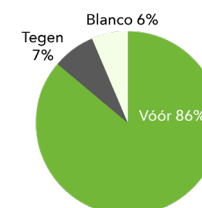
Stemuitslag 13.1

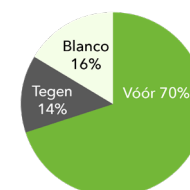
Stemuitslag 13.2

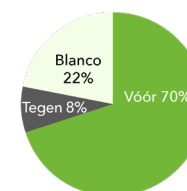
Stemuitslag 14.1

Stemuitslag 14.2

Stemuitslag 14.3

RODE DRADEN DOOR DE ADVIEZEN

De adviezen zijn los van elkaar te lezen en uit te voeren. Maar alle adviezen samen zorgen voor een aantal waardevolle inzichten. Deze staan hieronder als rode draden beschreven¹.

Inwoners en ondernemers beter informeren

Wat opvalt is dat deelnemers voor veel adviezen oproepen tot betere informatievoorziening richting inwoners en ondernemers: voordat je een actie of gedragsverandering van mensen kunt vragen, moeten ze eerst veel meer weten van de achtergronden. Start daarom een expertisecentrum om de beschikbare kennis beter te delen.

Minder vrijblijvend

Ook valt op dat veel adviezen een veel meer sturende rol van de overheid verwachten. Als we deze opgave willen aanpakken; dan moet het minder vrijblijvend. Maar bij minder vrijblijvendheid hoort wel beter faciliteren. En minder vrijblijvend mag niet betekenen dat draagvlak, rechtsbescherming of democratie onder druk komen. We verwachten van de provincie hier zorgvuldig mee om te gaan en het belang van de burger niet uit het oog te verliezen.

Sorteer voor op (technieken voor) na 2030

Ook valt op dat veel adviezen nu al vragen meer voor te sorteren op een toekomst na 2030. Het advies 'aandacht voor andere geluiden', maar ook andere adviezen, vragen om een overheid die op meer paarden wedt, en ook nu al voorsorteert op mogelijkheden die wellicht pas na 2030 kansrijk zijn.

Lobby bij gemeenten, Rijk en Europa

In veel gevallen is de provincie niet de aangewezen overheid om een probleem op te lossen, een kans te benutten, nieuw beleid of regels te maken of projecten op te zetten. Dan kan de provincie niet meer doen dan lobbyen bij andere overheden. Het burgerforum spreekt de

¹ Al deze rode draden zijn met een overgrote meerderheid (max. 8 stemmen tegen) door de deelnemers geaccordeerd.

overheid als geheel aan en doet ook een beroep op andere overheden om met de adviezen aan de slag te gaan. Zorg als provincie en andere overheden dat je je eigen doelen haalt, je aan je eigen regels houdt en deze ook handhaaft.

Verbinding tussen de adviezen

Om te kunnen komen tot een advies, was het nodig om de klimaataanpak op te delen in onderwerpen en (deel)adviezen. Dit is gedaan in het besef dat de klimaataanpak bestaat uit een groot aantal onderwerpen en aspecten die niet los van elkaar kunnen worden gezien. Overkoepelend advies aan de provincie is dan ook om bij de uitwerking van de adviezen aandacht te hebben voor deze samenhang.

Klimaatparagraaf met integrale klimaattoets

Naast de samenhang tussen de adviezen en onderwerpen binnen de klimaataanpak, hebben de deelnemers ook ervaren dat de klimaataanpak raakvlakken heeft met alle andere terreinen waar de provincie plannen en beleid voor maakt. Daar valt ook nog veel (klimaat)winst te boeken. De deelnemers adviseren de provincie in alle provinciaal beleid en in alle provinciale (uitvoerings) plannen een klimaatparagraaf en integrale klimaattoets op te nemen.

Eerlijke verdeling van lusten en lasten tussen markt, burger en overheid

In veel adviezen en motiveringen wordt aandacht gevraagd voor hoe de lusten en lasten van de klimaataanpak verdeeld worden. Er is behoefte om hier meer evenwicht in te brengen. De overheid moet vaker het goede voorbeeld geven, burgers moeten meer kunnen profiteren van de opbrengsten van de klimaataanpak en energietransitie, bedrijven moeten een grotere bijdrage leveren aan het aanpakken van problemen en de markt en economie verdienen minder gewicht in de belangenafweging van mogelijke maatregelen.

Kosten-batenanalyse

Deelnemers vinden het belangrijk dat er inzicht is in hoe de kosten en de baten van klimaat-acties zich tot elkaar verhouden. Het is van belang om te weten wat het klimaateffect is per ge-investeerde euro in maatschappelijke middelen. Adviesbureau Over Morgen heeft hier een eerste inschatting van gemaakt. Deze moet voor het opstellen van het klimaatplan verder worden uitgewerkt. Tegelijkertijd vinden deelnemers ook dat een kosten-batenanalyse breder moet worden gezien dan alleen CO2-besparing per euro. Daarom zijn de adviezen ook gescoord op een aantal andere en meer subjectieve criteria die door de deelnemers zijn gekozen. Een klimaatplan moet immers niet alleen kosteneffectief zijn, maar ook rechtvaardig en maatschappelijk geaccepteerd.

Het begint met het waarom!

De deelnemers aan het burgerforum voelen zich zeer betrokken bij het aanpakken van de klimaatopgave. Zij hebben gewerkt aan adviezen die soms heel complex en technisch van aard zijn. Tegelijkertijd zijn zij het “waarom” niet uit het oog verloren; dat is groter dan het vinden van een oplossing voor een deelprobleem. Dat zorgt voor de motivatie om door te gaan en je in te zetten om samen tot oplossingen te komen. Dat “grotere plaatje” mag bij de beoordeling van dit advies niet uit het oog verloren worden.

SAMENSTELLING BURGERFORUM

Het burgerberaad bestond uit twee delen: een burgerpanel en een burgerforum. Eerst is het burgerpanel opgezet. Dat was een online raadpleging waarvoor willekeurig 30.000 Gelderlanders vanaf 18 jaar per brief zijn uitgenodigd. Daarnaast is via (sociale) media gevraagd of inwoners uit Gelderland mee wilden doen aan de online raadpleging. In deze online raadpleging is gevraagd of mensen ook mee wilden doen met het burgerforum. Het burgerforum had plek voor 150 Gelderlanders. Er waren veel meer aanmeldingen voor het burgerforum dan dat er plek is, namelijk bijna 1000 aanmeldingen. We wilden dat het burgerforum een goede afspiegeling werd van de Gelderse samenleving. Daarom zijn van alle aanmeldingen eerst groepen gemaakt naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en regio. De aantallen in de groepen met aanmeldingen

zijn daarna vergeleken met de aantallen in de groepen die echt in Gelderland wonen. Daarna zijn de mensen vanuit die groepen willekeurig benaderd, maar wel in de verhoudingen zoals die ook in de Gelderse samenleving bestaan. Op die manier hebben we ervoor gezorgd dat de 150 deelnemers samen zo goed mogelijk lijken op de Gelderse samenleving.

Het Gelders Burgerberaad Klimaat bestond uit twee delen: een burgerpanel en een burgerforum.

Burgerpanel

De raadpleging van het burgerpanel was tussen 28 juni en 1 augustus 2022. Er zijn willekeurig 30.000 Gelderlanders vanaf 18 jaar per brief uitgenodigd om mee te doen aan het onderzoek. Daarnaast is via (sociale) media gevraagd of inwoners uit Gelderland mee wilden doen aan de digitale raadpleging. Daarnaast zijn 50 straatinterviews gehouden om ook andere doelgroepen te bereiken (mensen die niet (goed) digitaal vaardig zijn, de Nederlandse taal niet goed machtig zijn en/of laaggeletterd zijn). Dit heeft gezorgd voor een representatief en inclusief onderzoek.

Burgerforum

Er waren bijna 1.000 aanmeldingen voor het burgerforum. Er is gekeken naar de kenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en woonplaats om het burgerforum een goede afspiegeling te laten zijn van de Gelderse samenleving. De verdeling van deze kenmerken van deelnemers van het burgerforum is in lijn gelijk aan de verdeling in de hele Gelderse provincie.

Processtappen burgerforum

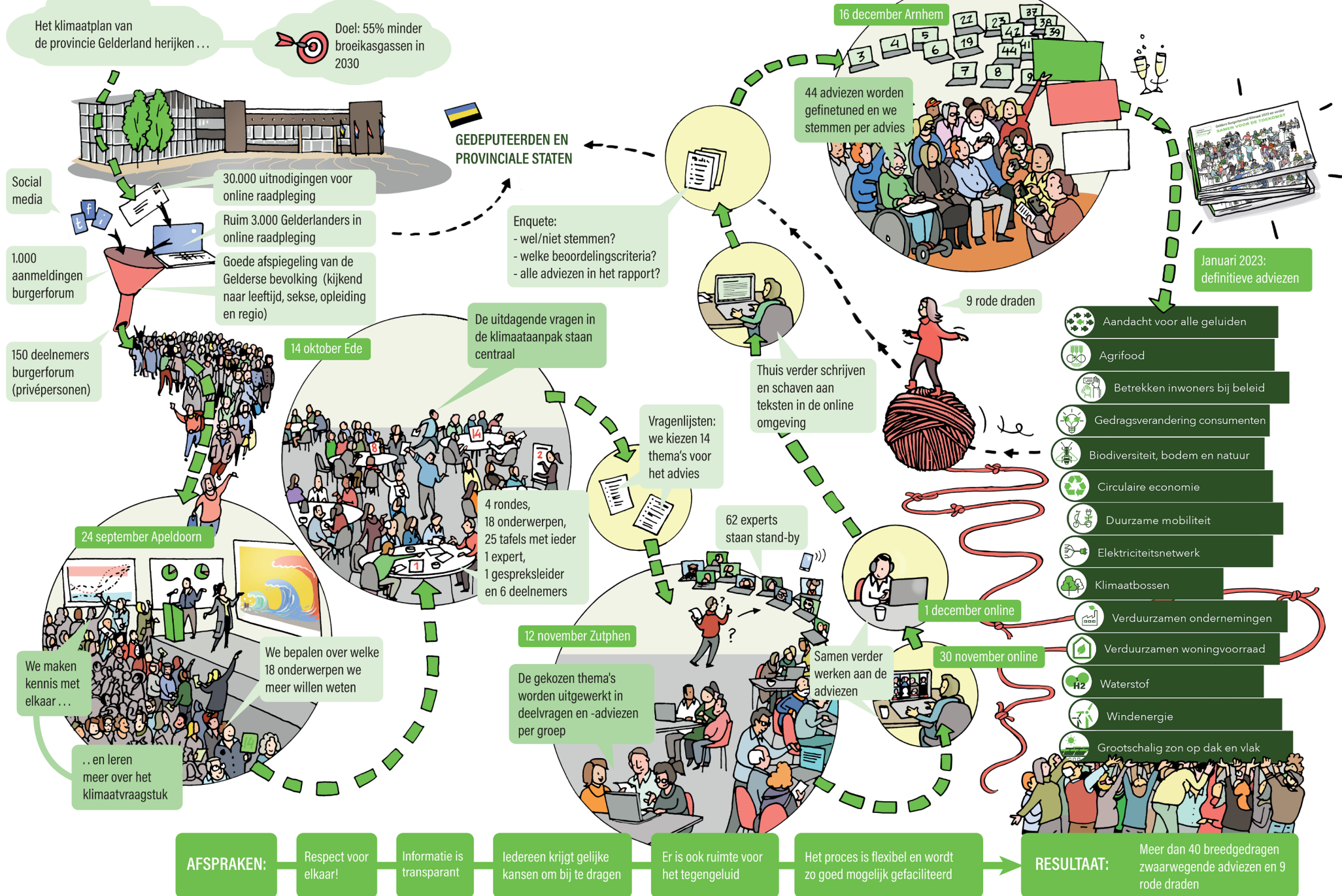
Het burgerforum werkte in vier bijeenkomsten toe naar het schrijven van de adviezen. De bijeenkomsten waren in de periode van september tot en met december 2022. Tijdens de eerste bijeenkomst maakten deelnemers kennis met elkaar en met het onderwerp klimaat. Ze kregen meer te horen over waarom we dit burgerforum organiseren en hoe de bijeenkomsten eruit gaan zien. Samen hebben de deelnemers bepaald wanneer ze tevreden zijn. Tijdens de tweede bijeenkomst hebben ze meer geleerd over de klimaataanpak. De deelnemers praatten met vakspecialisten, experts en belangengroepen. Tijdens de derde bijeenkomst zijn de deelnemers begon-

nen met het advies. Ze kozen de onderwerpen die ze het meest belangrijk vonden en over welke lastige keuzes ze wat wilden zeggen. Er stonden 62 inhoudelijke experts klaar om de vragen van deelnemers te beantwoorden. Op het moment dat een deelnemer dat vroeg, kon de expert wat kennis en informatie geven. Tot een week voor de laatste bijeenkomst hebben deelnemers gewerkt aan de adviezen. Elke deelnemer kon reageren op een advies en de werkgroepen hebben de reacties verwerkt. De organisatie zorgde in de tussentijd voor samenvatting. Daardoor stond er niet twee keer hetzelfde in de adviezen en kregen de adviezen dezelfde opmaak. Tijdens de laatste bijeenkomst zijn de laatste aanvullingen gedaan en zijn de adviezen gescoord op de criteria die de deelnemers zelf hebben geselecteerd. Tot slot is er over de adviezen en de overige teksten van het rapport gestemd.

Proces Gelders Burgerberaad Klimaat 2023 en verder

- SAMEN VOOR DE TOEKOMST-

AANDACHT VOOR ALLE GELUIDEN

Aandacht voor de diversiteit aan geluiden over en perspectieven op klimaatverandering

BETREKKEN INWONERS BIJ BELEID

Meer zinvolle en interessante participatieprocessen om plannen te verrijken

Commitment van gemeenten en waterschappen op provinciaal klimaatplan

Lokaal gerichte en meer uniforme participatie met ruimte voor maatwerk

Periodiek provinciaal burgerberaad

GEDRAGSVERANDERING CONSUMENTEN

Gedragsverandering door intrinsieke motivatie, betere informatie en praktische ondersteuning

Inzet van andere partijen om alle doelgroepen te bereiken

Lobby voor wetten en regels gericht op minder en bewuster consumeren

DUURZAME MOBILITEIT

Inzetten op multifunctionele mobiliteitshubs op plekken waar mensen en goederen samenkomen

Faciliteren duurzame verplaatsingen en aantrekkelijk maken alternatieven voor auto's

Het OV duurzamer, betaalbaarder, inclusiever, passender, toegankelijker en verbindingsrijker maken

VERDUURZAMEN ONDERNEMINGEN

In vestigingsbeleid maatschappelijke waarde en klimaatbelasting meewegen en hier op sturen

Lokale energie-coöperaties van bedrijven voor groene energie faciliteren

Versimpelen van de regelgeving

BIODIVERSITEIT, BODEM EN NATUUR

Vergroten bewustwording van belang van biodiversiteit, bodem en natuur

Met provinciale acties gemeenten stimuleren om de biodiversiteit te vergroten

Klimaatrobuust landschap leidend in alle beleidsvraagstukken

Programma's verbinden in een biodiversiteits-, bodem- en natuurherstelplan en dit opnemen in klimaatplan

Doorvoeren van het 'de vervuiler betaalt'-principe bij bedrijven

AGRIFOOD

Stimuleren overstap van traditionele naar regeneratieve landbouw

Beleid toesnijden op verschillende soorten agrarische bedrijven en omgevingsfactoren

Bevorderen eiwittransitie door lobby, ruimte in bestemmingsplannen en experimenten

KLIMAATBOSSEN

Systematisch aandacht voor natuur en klimaatbossen in beleid en ruimtelijke ordening

Verbindingen tussen natuurgebieden

Voorlichting aan bevolking en bedrijven over het belang van het behoud van bos, bomen en landschap

Adviezen Gelders Burgerberaad Klimaat 2023 en verder - SAMEN VOOR DE TOEKOMST -

Gelders
Burgerberaad
Klimaat

VERDUURZAMEN WONINGVOORRAAD

Lobby voor een wettelijke verplichting voor verhuurders om gebouwen energieneutraal te maken

Stimuleren van opleidingen voor beroepen die duurzaamheidsmaatregelen ondersteunen

Mogelijk maken dat bewoners zelf woningen kunnen verduurzamen

Stimuleren dat bedrijven schaalvoordelen realiseren en materialen en machines Europees inkopen

Vergroten van kennis over verduurzaming van monumenten en erfgoed

CIRCULAIRE ECONOMIE

Stimuleren van bedrijven, gemeenten, organisaties en inwoners om meer circulair te handelen en denken

Actief stimuleren en lobby voor regels om te komen tot circulaire economie

Opzetten expertisecentrum over circulariteit

Stimuleren dat landbouw biobased bouw materiaal produceert

WATERSTOF

Meer focus op het opwekken van waterstof uit groene energiebronnen

Waterstofpilots mogelijk maken

Productie van en onderzoek naar toepassing van waterstof stimuleren, voor huishoudens en commercie

WINDENERGIE

Burgers informeren over windenergie en negatieve effecten verminderen

Bevorderen rol coöperaties bij ontwikkeling, beheer en exploitatie van windmolenparken

GROOTSCHALIG ZON OP DAK EN VLAK

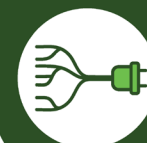

Stimuleren van zonnepanelen op grote daken en bij infrastructuur

Rekening houden met de negatieve effecten van zonnepanelen, zorgen voor juiste informatie en regels voor afvalverwerking

Middelen inzetten op de gebieden die het meest kansrijk zijn

ELEKTRICITEITSNETWERK

Lobby om bij nieuwe aansluitingen te kunnen prioriteren naar maatschappelijk belang

Bestaande netruimte beter benutten middels (lokale) opslag, afstemming van vraag en aanbod, flexibele tarieven